

Sygn. akt VII Ka 664/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Chudy (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Tomkiewicz

SO Leszek Wojgienica

Protokolant: st.sekr.sądowy Marzena Wach

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Marii Kuleszy-Chaleckiej

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2013r.

sprawy oskarżonego R. J. o przestępstwo z art. 288§1 kk w zw z art. 57a§1 kk w zw z art. 64§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 15 kwietnia 2013r. sygn. akt II K 1575/12

orzeka:

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie przekazuje.

UZASADNIENIE

R. J. został oskarżony o to, że:

w dniu 17 listopada 2012 r. w O. przy ul. (...) w restauracji (...) działając z pobudek chuligańskich uszkodził górną szybę podwójną w drzwiach wejściowych do restauracji uderzając w nią ręką, co spowodowało jej rozbicie i straty o wartości 651,60 zł na szkodę Restauracji (...) z siedzibą w O., przy czym czynu tego dokonał publicznie i bez powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku publicznego i czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary za umyślne przestępstwo podobne, tj. o przestępstwo określone w art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2013r., sygn. akt II K 1575/12:

I. oskarżonego R. J. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, z tym ustaleniem, iż z opisu czynu wyeliminował sformułowanie: „działając z pobudek chuligańskich” i za to na mocy art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 288 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 57a § 1 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w całości.

Apelację od powyższego wyroku złożył prokurator, orzeczenie na nie korzyść oskarżonego. Apelujący wyrokowi zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 139 § 1 k.p.k. i art. 479 § 1 k.p.k. polegającą na nieprawidłowym uznaniu za doręczone wezwania na rozprawę wysłanego na adres podany przez oskarżonego podczas pierwszego przesłuchania, a następnie prowadzenia rozprawy pod jego nieobecność i wydania wyroku zaocznego, podczas gdy prowadzenie rozprawy głównej i wydanie wyroku zaocznego nie było możliwe z uwagi na niedoręczenie oskarżonemu wezwania na adres podany przez wymienionego do korespondencji podczas kolejnego przesłuchania,

II. obrazę prawa materialnego a mianowicie art. 57 a § 2 kk poprzez jego nie zastosowanie a tym samym nie orzeczenie obligatoryjnej nawiązki na rzecz pokrzywdzonego w sytuacji, gdy Sąd nie orzekł obowiązku naprawienia szkody ani nawiązki na podstawie art. 46 kk a skazał sprawcę za występki o charakterze chuligańskim.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora okazała się zasadna w stopniu oczywistym. Istotnie bowiem, jak trafnie dostrzegł to skarżący, w toku rozpoznawania sprawy doszło do naruszenia przepisów prawa procesowego wskazanych w zarzucie apelacyjnym tj. art. 479 § 1 k.p.k. w zw. z art. 139 § 1 k.p.k.

Należy przypomnieć, że przesłanki wyrokowania zaocznego są ściśle określone. Zgodnie bowiem z art. 479 § 1 k.p.k. dopuszcza się w określonych warunkach, tj. w razie nieusprawiedliwionej nieobecności oskarżonego, któremu doręczono wezwanie na rozprawę, przeprowadzić sprawę pod jego nieobecność, a w razie niestawienia się również jego obrońcy- wydać wyrok zaoczny. Warunkiem sine qua non prowadzenia w postępowaniu uproszczonym rozprawy bez udziału oskarżonego jest prawidłowe zawiadomienie go o jej terminie. Przy braku zaś takiego zawiadomienia orzekanie wyrokiem zaocznym jest wykluczone.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie był uprawniony do zastosowania trybu określonego w powołanym wyżej przepisie i wydania w tej sprawie wyroku zaocznego. Nie można uznać bowiem w tym wypadku doręczenia wezwania na rozprawę kierowanego do oskarżonego R. J. na adres ul. (...) (...)-(...) L. (k.72)- stanowiącego podstawę do podjęcia przez Sąd decyzji o prowadzeniu rozprawy pod nieobecność oskarżonego- za skuteczne w rozumieniu art. 139 § 1 k.p.k. Faktem jest, że oskarżony przesłuchiwany po raz pierwszy w ramach postępowania przygotowawczego w dniu 26 listopada 2012r. wskazał ten właśnie adres jako miejsce swojego zamieszkania (k.16). Rzeczą jednak w tym, że R. J. wyjaśniając po raz drugi w dniu 20 grudnia 2012r., podał jako miejsce swojego zamieszkania O., ul. (...) (k.43). Analiza sposobu procedowania Sądu meriti wskazuje, że Sąd ten w wystarczający sposób nie skontrolował oświadczeń procesowych oskarżonego składanych w ramach przesłuchania go w charakterze podejrzanego dotyczących aktualizacji jego miejsca zamieszkania. W zaistniałej sytuacji procesowej uzasadnienie postanowienia Sądu o uznaniu wezwania oskarżonego na rozprawę na podstawie art. 139 § 1 k.p.k. za doręczone prawidłowo- poprzez wskazanie, że oskarżony, który nie podał nowego adresu dla doręczeń, nie przebywa pod wskazanym przez siebie adresem- budzi zasadnicze wątpliwości.

W tych warunkach należało uznać, że przeprowadzenie przez Sąd Rejonowy rozprawy pod nieobecność oskarżonego R. J. w dniu 15 kwietnia 2013r. i wydanie wyroku zaocznego naruszyło w sposób oczywisty przepisy art. 139 § 1 k.p.k. i art. 479 § 1 k.p.k., a konsekwencją tego uchybienia było ograniczenie przysługującego oskarżonemu z mocy art. 6 k.p.k. - prawa do obrony. Naruszenie obowiązku zapewnienia oskarżonemu możliwości osobistego uczestniczenia w rozprawie głównej i obrony na niej swoich praw i interesów trzeba ocenić jako uchybienie o charakterze istotnym. Zważywszy, że strona oskarżana nie była w ogóle reprezentowana w fazie procesu sądowego bez możliwości wyrażenia swej woli w tym zakresie, uchybienie powyższe mogło wywrzeć istotny wpływ na treść wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy podejmie działania, które albo zapewnią obecność oskarżonego na rozprawie albo pozwolą na prawidłowe i skuteczne powołanie się na rozwiązania przewidziane w ustawie dla wypadków, gdy strona swobodnie podejmuje decyzje o zmianie miejsca zamieszkania lub pobytu i nie informuje o tym organu procesowego, przed którym toczy się postępowanie.

Wobec powyższego uchybienia o charakterze zasadniczym, marginalnie należy tylko wskazać na konieczność rozważenia przez Sąd I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy argumentacji skarżącego przytoczonej na poparcie zarzutu obrazy art. 57 a § 2 k.k. Stanowcze brzmienie dyspozycji art. 57 a § 2 k.k. wskazujące na istniejący obowiązek orzeczenia nawiązki na rzecz pokrzywdzonego w przypadku skazania za występki o charakterze chuligańskim- w sytuacji nieorzeczenia obowiązku naprawienia szkody, obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub nawiązki na podstawie art. 46 k.k.- wskazuje na bezzasadność argumentacji Sądu meriti zawartej w pisemnych motywach wyroku. Odwołanie się przez Sąd I instancji do treści art. 415 § 5 k.p.k. nastąpiło zupełnie nieadekwatnie, w sposób nieprzystający do realiów niniejszej sprawy. Wskazać również należy, że powołanie się przez Sąd meriti na stanowisko prokuratora wyrażone w ramach końcowych wniosków stron, który nie wnosił o orzeczenie nawiązki czy obowiązku naprawienia szkody jest daleko niewystarczające. Wszak wniosek prokuratora złożony w takim kształcie nie był dla Sądu w żadnym stopniu wiążący, a to Sąd powinien czuwać aby wyrok odpowiadał prawu materialnemu.

Z tych wszystkich względów, podzielając wywody apelacji, zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olsztynie (art. 437 § 2 k.p.k.)